

ZAMONAVIY SHE'RIYATDA INSON QALBI VA MAS'ULIYAT TALQINI: FAYNBERG VA IQBOL MIRZO IJODI

Tursunaliyeva Baxtiniso Alisher qizi

O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy she'riyatda insoniylik, hayotiy kechinmalar va poetik tafakkur masalalari Aleksandr Faynberg hamda Iqbol Mirzo ijodi asosida tahlil qilinadi. Har ikki shoir she'riyatida inson qalbi, vijdon, mas'uliyat va zamon bilan bog'liq masalalar muhim o'rin egallaydi. Maqolada ijodkorlarning badiiy uslubi, fikr ifodasi, ramzlardan foydalanish xususiyatlari qiyosiy tahlil asosida yoritiladi. Faynberg ijodiga xos sokin falsafiy mushohada hamda Iqbol Mirzo she'riyatidagi hayotiylik va samimiylik uyg'unligi ochib beriladi. Tadqiqot natijalari zamonaviy she'riyatda inson ruhiyatining badiiy talqinini chuqurroq anglashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Aleksandr Faynberg, Iqbol Mirzo, zamonaviy she'riyat, insoniylik, poetik tafakkur, hayotiylik, falsafiy mushohada, ramz

Zamonaviy adabiyot taraqqiyotida inson qalbi, uning ichki kechinmalari va hayotga bo'lgan munosabati markaziy mavzulardan biriga aylandi. XX asr oxiri va XXI asr boshlarida she'riyatda tashqi voqelikni tasvirlashdan ko'ra, insonning ichki dunyosini anglashga intilish kuchaydi. Shoir jamiyatdagi o'zgarishlarni shunchaki tasvirlab qolmay, ularni ruhiy jihatdan his qiluvchi va tahlil qiluvchi shaxs sifatida maydonga chiqdi.

Aleksandr Faynberg va Iqbol Mirzo ana shu davr she'riyatining muhim vakillari hisoblanadi. Ularning ijodida insoniylik, vijdon va mas'uliyat masalalari asosiy badiiy mezon sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu maqolada ikki shoir ijodi qiyosiy tahlil qilinib, ularning zamonaviy poetik tafakkurdagi o'rni aniqlanadi.

**ALEKSANDR FAYNBERG IJODIDA INSONIYLIK VA FALSAFIY
MUSHOHADA**

Aleksandr Faynberg she'riyatida inson hayoti falsafiy mushohada obyekt sifatida talqin qilinadi. Shoir uchun inson — tayyor haqiqatlar egasi emas, balki doimiy savollar bilan yashovchi mavjudotdir. Uning she'rlarida insonning o'zi bilan suhbat, ichki kechinmalari va vijdon bilan yuzlashuvi asosiy o'rinni egallaydi.

Faynberg ijodida soddalik alohida ahamiyatga ega. U murakkab badiiy bezaklardan qochib, fikrning o'ziga urg'u beradi. Shoir ko'pincha ichki monolog usulidan foydalanib, o'quvchini o'z tafakkuriga sherik qiladi. Natijada uning she'rlari sokin ohangda kechsa-da, mazmunan chuqur va ta'sirchan bo'lib chiqadi.

Faynberg she'riyatida vijdon tushunchasi markaziy o'rin tutadi. Insonning o'z oldidagi va jamiyat oldidagi mas'uliyati shoir uchun muhim falsafiy masalaga aylanadi. Bu jihat uning she'rlarini umuminsiy mazmunga ega qiladi.

Iqbol Mirzo zamonaviy o'zbek she'riyatida hayotiylik va samimiyligni o'ziga xos tarzda ifodalagan shoirlardan biridir. Uning she'rlarida inson kundalik hayot jarayonida, oddiy holatlar orqali tasvirlanadi. Biroq bu oddiylik yuzaki emas, balki chuqur falsafiy mazmunga ega.

Shoir inson qalbidagi kechinmalarni sun'iy bo'rttirishlarsiz, tabiiy holatda ifodalaydi. Iqbol Mirzo ijodida vijdon, insoniylik va mas'uliyat tushunchalari hayotiy obrazlar orqali ochib beriladi. Uning she'rlari o'quvchiga yaqin, tushunarli va samimiyligi bilan ajralib turadi.

Iqbol Mirzo she'riyatida ramzlar ham muhim o'rin tutadi, biroq bu ramzlar murakkab va yopiq emas. Ular hayotdan olingan, o'quvchi uchun tanish bo'lgan obrazlar asosida quriladi. Shu jihatdan uning she'riyatida hayot va tafakkur uyg'unlashadi.

Aleksandr Faynberg va Iqbol Mirzo ijodini yaqinlashtiruvchi jihat — bu insoniylikka bo'lgan e'tibordir. Har ikki shoir she'riyatni insonni anglash vositasi sifatida talqin qiladi. Ular she'r orqali o'quvchini o'z ichki olamiga nazar tashlashga undaydi.

Ikki ijodkor ijodida vijdon, mas'uliyat va hayot ma'nosi masalalari yetakchi o'rin egallaydi. Ularning she'rlarida balandparvozlikdan ko'ra, sodda va teran fikr

ustuvorlik qiladi. Shoirlar o'quvchiga tayyor xulosa bermaydi, balki uni mustaqil fikrlashga undaydi.

Shu bilan birga, ikki shoir ijodida muayyan farqlar ham mavjud. Faynberg ijodida sokinlik va falsafiy mulohaza kuchli bo'lsa, Iqbol Mirzo she'riyatida hayotiylik va hissiy yaqinlik ustunlik qiladi. Faynberg ko'proq umuminsiy muammolarni yoritishga intilsa, Iqbol Mirzo insonning kundalik ruhiy holatini chuqurroq aks ettiradi.

Bu farqlar ikki ijodkor poetikasini boyitadi va zamonaviy she'riyatning rang-barangligini ko'rsatadi. Har ikki shoir o'ziga xos uslub orqali inson ruhiyatini yoritishga muvaffaq bo'lgan.

Xulosa qilib aytganda, Aleksandr Faynberg va Iqbol Mirzo ijodi zamonaviy she'riyatda insoniylik va poetik tafakkurning muhim namunasi hisoblanadi. Ularning she'rlari bugungi o'quvchini befarq qoldirmaydi, balki uni hayot, vijdon va mas'uliyat haqida o'ylashga undaydi. Har ikki ijodkor she'riyat orqali insonni anglash yo'lida salmoqli badiiy meros yaratgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. **Faynberg A.** Saylanma asarlar. — Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 2006.
2. **Mirzo I.** Saylanma. — Toshkent: Sharq nashriyoti, 2008.
3. **Mirzo I.** Zamonaviy she'riyat va insoniylik masalalari. — Toshkent: Yangi asr avlodi, 2012.
4. **Normatov U.** Zamonaviy o'zbek she'riyati poetikasi. — Toshkent: Akademnashr, 2010.
5. **Karimov N.** XX–XXI asr o'zbek adabiyoti va badiiy tafakkur. — Toshkent: Fan, 2011.
6. **Quronov D.** Adabiyotshunoslik nazariyasi. — Toshkent: Akademnashr, 2015.